

Férové financování provozu škol

Mikuláš Bek

ministr školství, mládeže a tělovýchovy

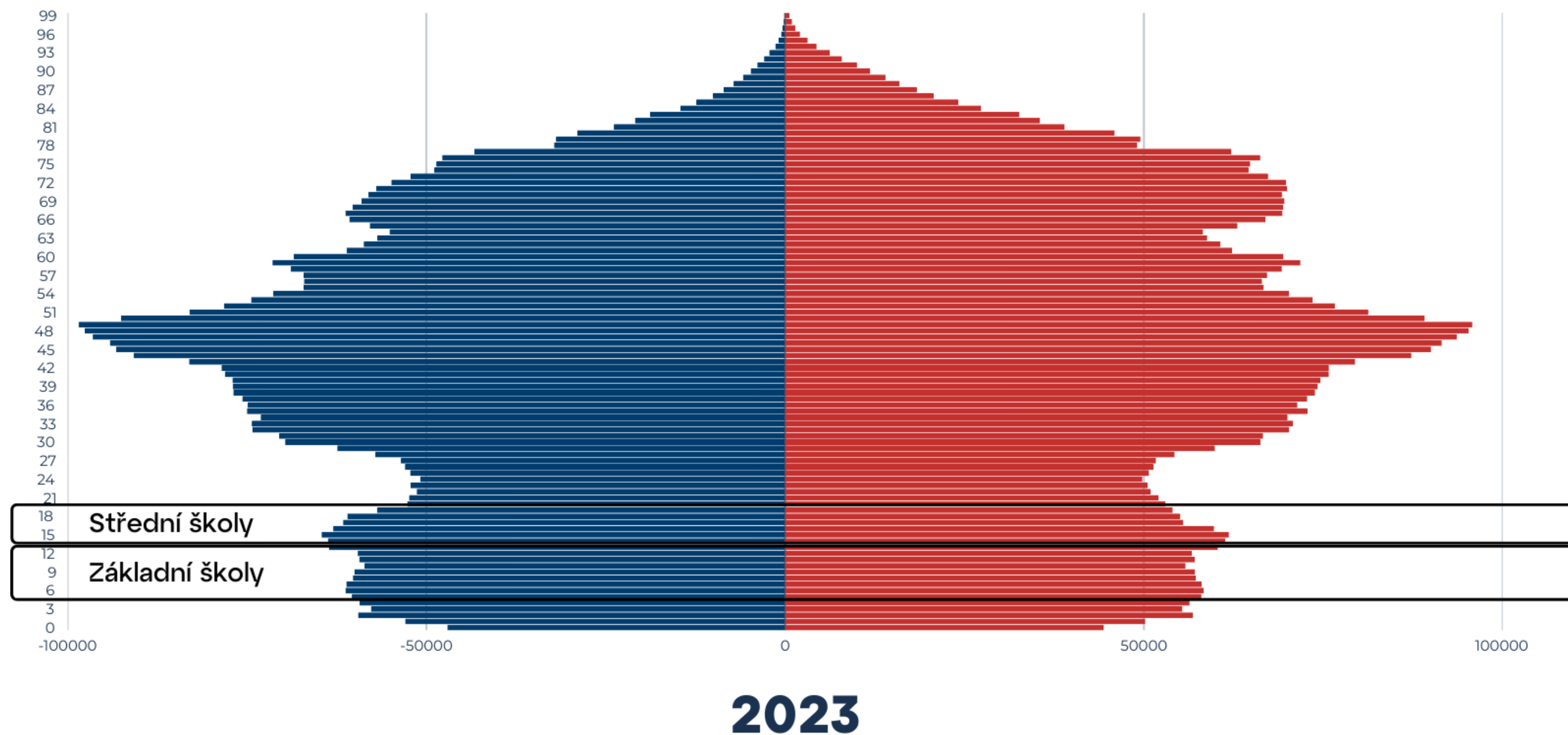

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Cíle

- **Napравujeme vady dosavadního systému financování.**
- **Férovost při zohlednění různých nákladů v různých typech škol a školských zařízení, a to za demograficky výhodných podmínek.**
- **Zvýšená podpora mateřských škol.**
- **Zvýšená podpora nejmenších obcí v přechodném období.**
- **Zvýšená podpora svazkových škol a spolupráce mezi obcemi.**

Současný stav - demografický vývoj

Současný stav

- **Více než 20 let jsou zřizovateli škol a školských zařízení obce a kraje.**
- Stát financuje **pedagogickou a nepedagogickou práci, učebnice a pomůcky**, ostatní náklady hradí zřizovatel.
- Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+ (schválena 2019) **předjímá převod nepedagogické práce na zřizovatele škol**, a tím logicky završuje přechod od státního k veřejnému regionálnímu školství.

Současný stav

Pedagogická práce

Stát: Financuje převážně reálné náklady – skutečné pozice a normuje jejich využití (přímá pedagogická činnost, PHmax, PHAmax, RVP, podpůrná opatření).

Nepedagogická práce

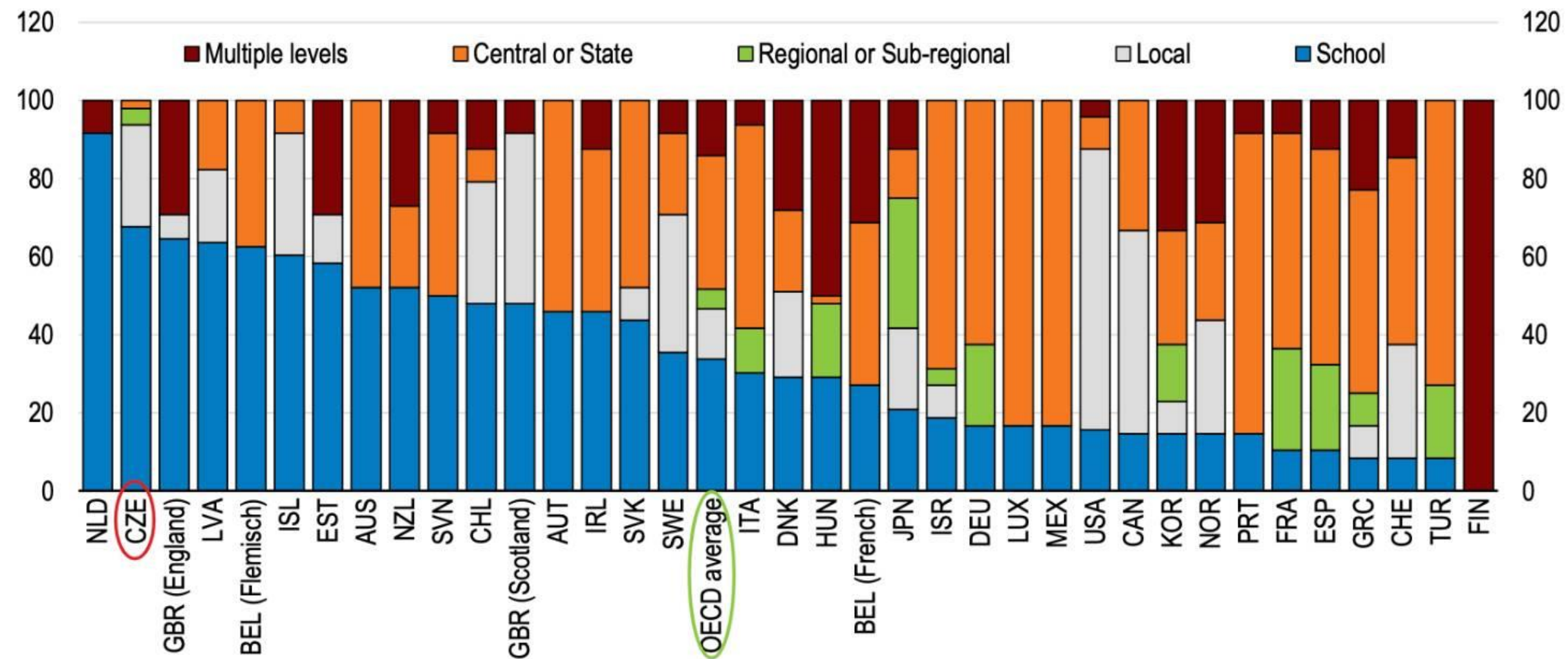
Stát: Financuje normativně celostátní hypotetický průměr, v případě většiny druhů škol stanovený na ředitelství, třídu a další pracoviště.

Zřizovatelé: Rozhodující měrou určují skutečné náklady (velikost škol, počty tříd, prostorová dispozice školních budov, technologické vybavení např. u školních jídelen).

Mezinárodní situace

Figure 2.16. The education system is highly decentralised

Percentage of decisions taken at each level of government in public lower secondary education, 2017

Source: OECD (2018), Education at a Glance 2018: OECD Indicators.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888934222282>

Mezinárodní situace

- **Dánsko:** obce hradí veškeré výdaje na primární a nižší sekundární vzdělávání, včetně speciálního vzdělávání a pedagogické pomoci
- **Rakousko:** výdaje na pedagogické pracovníky hradí jednotlivé spolkové země, ostatní záležitosti mají na starost samotné obce – sem patří mimo jiné výdaje na nepedagogické pracovníky
- **Estonsko:** zřizovatelem 82 % základních škol jsou obce, které pokrývají výdaje – finance jim alokuje centrální vláda
- **Finsko:** poskytování preprimárního a primárního vzdělávání je ze zákona odpovědnost obcí a jejich financování je zpravidla nastaveno zhruba v poměru 75:25 mezi obec a stát

Podstata změny

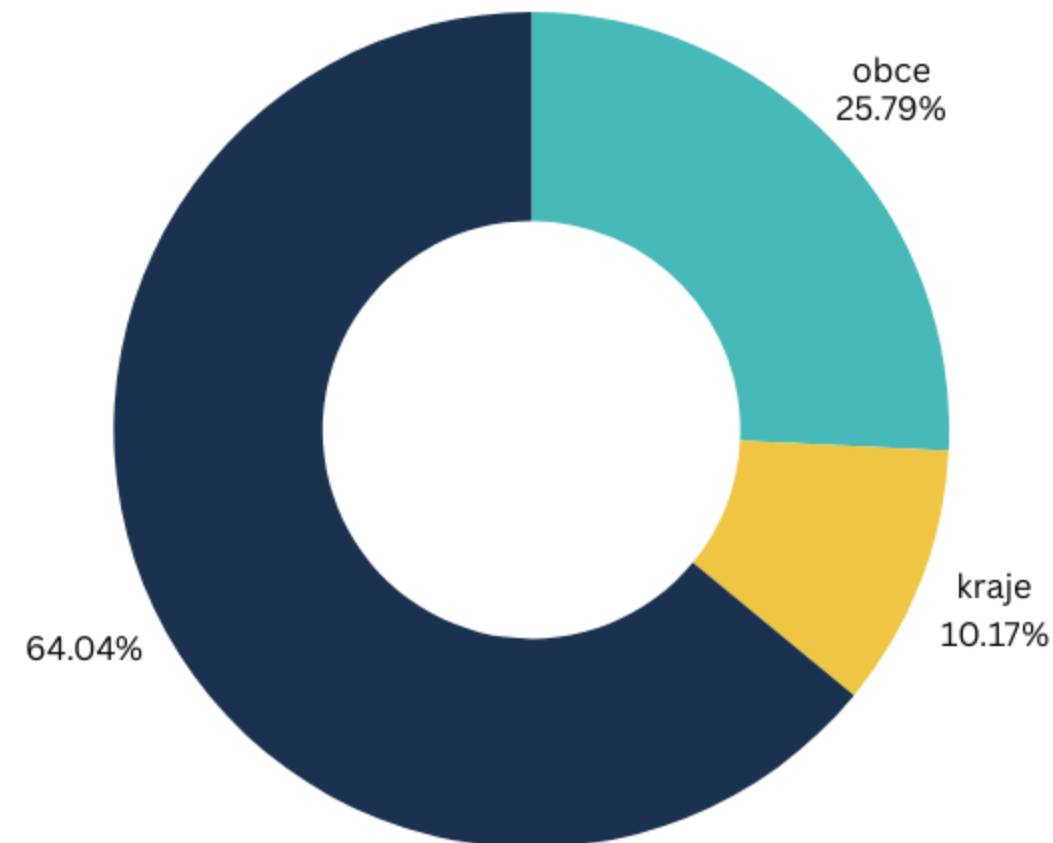
- **Obce a kraje** jako zřizovatelé převzou odpovědnost za financování nepedagogické práce díky navýšenému podílu na sdílených daních.
- **Státní rozpočet** bude financovat **pouze pedagogickou práci** ve školách, z dosavadních ONIV přípravu na řidičská oprávnění, svářečské průkazy a zajištění povinné výuky plavání.

Podstata změny

Od 1. září 2025 bude trvale **navýšen podíl obcí a krajů** na sdílených daních.

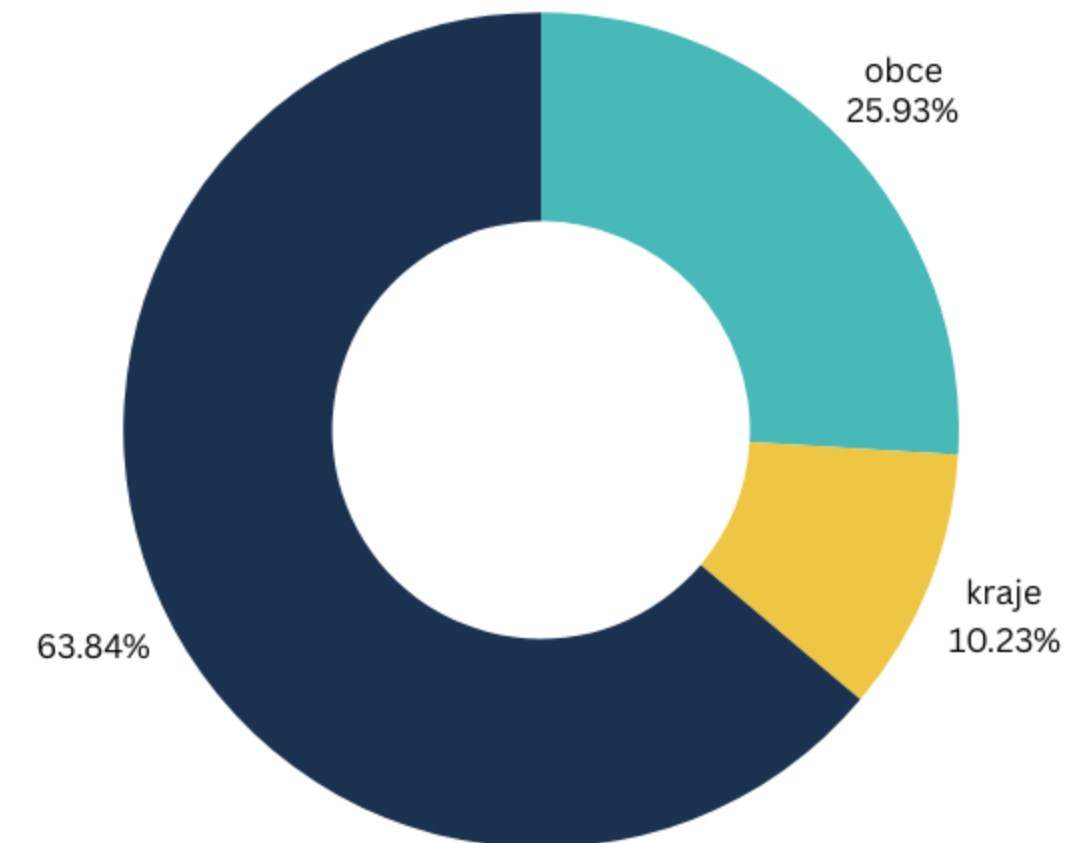
1. 9. 2025 – 31. 12. 2025

+ cca 11 mld. Kč

od 1. 1. 2026

+ cca 32.4 mld. Kč

Navýšení podílu obcí a krajů na sdílených daních

Váhy kritérií v roce 2025 a 2026 pro obce

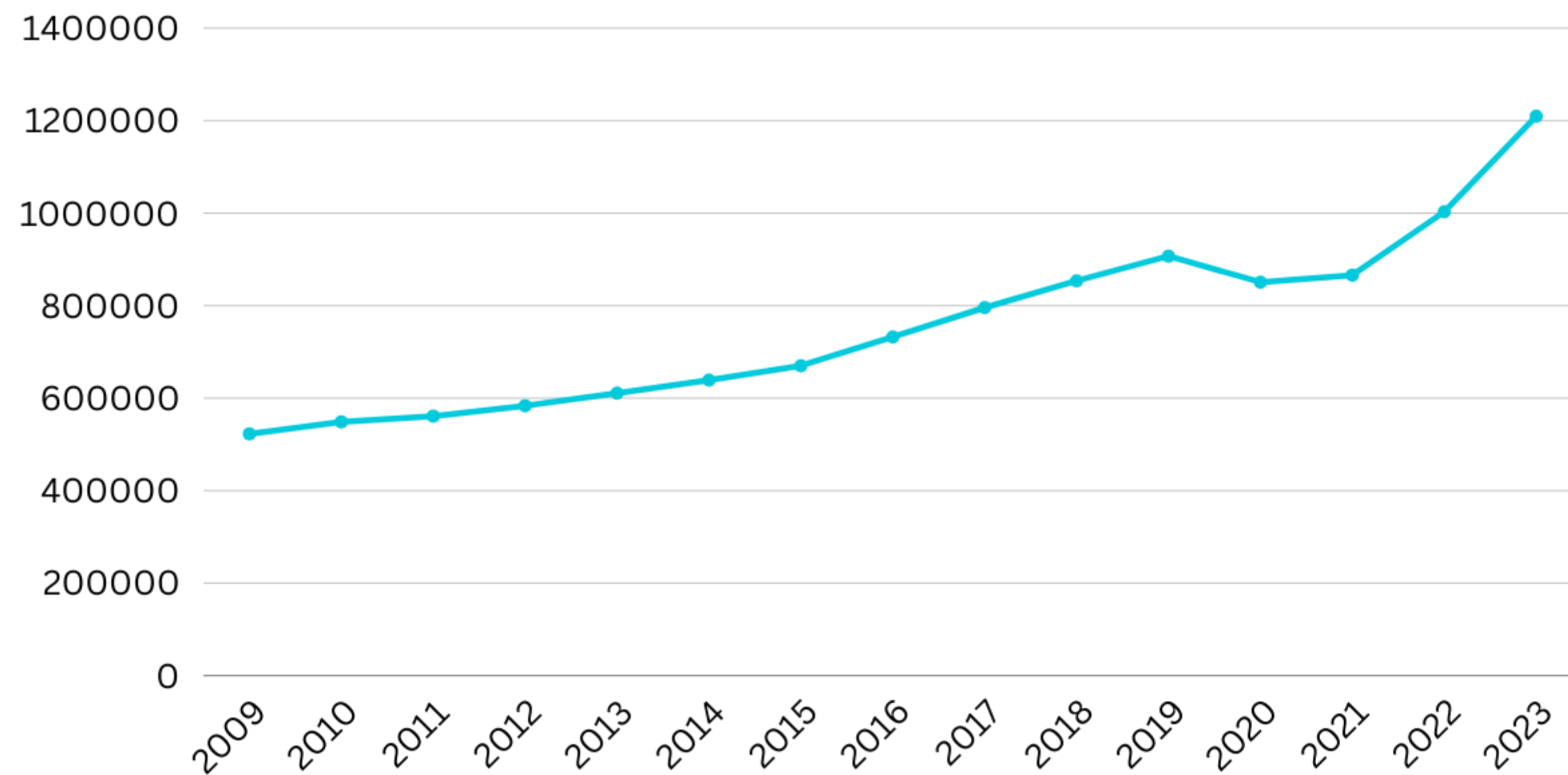
Obce - rok 2025 (od 1.9.2025 do 31.12.2025; mld. Kč)

Obce - rok 2026

Kritérium	Stávající legislativa		Návrh		Kritérium	Stávající legislativa		Návrh	
	Váha	Objem	Váha	Objem		Váha	Objem	Váha	Objem
Výměra území	3.00%	3.4	2.81%	3.4	Výměra území	3.00%	9.2	2.80%	9.2
Počet obyvatel - prostý	10.00%	11.4	9.38%	11.4	Počet obyvatel - prostý	10.00%	30.8	9.32%	30.8
Počet dětí a žáků	9.00%	10.3	14.66%	17.8	Počet dětí a žáků	9.00%	27.7	15.15%	50.0
Počet obyvatel - přepočtený	78.00%	88.9	73.15%	88.9	Počet obyvatel - přepočtený	78.00%	240.2	72.73%	240.2
Celkem	100.00%	114.0	100.00%	121.6	Celkem	100.00%	308.0	100.00%	330.2
Nárůst objemu SD (mld. Kč)				7.6	Nárůst objemu SD (mld. Kč)				22.2

Navýšení podílu obcí a krajů na sdílených daních

Vývoj inkasa za vybrané druhy daní a dalších příjmů za ČR
(2009 – 2023, v mil. Kč)

Systemové přínosy

- Ve srovnání období září až prosinec 2024 a 2025 **přinese navýšení rozpočtu na provoz a nepedagogickou práci pro obce v průměru o 6 % a kraje o 10 %.**
- Nová pravidla rozdělení prostředků mezi obce jsou **férovější než současný model.**
 - Lépe zohledňují rozdílné náklady na nepedagogickou práci v různých “typech” škol nebo školských zařízení.
- V zájmu udržení dostupnosti škol pro nejmenší děti a žáky jsou **finančně zvýhodněny malé obce** v roli zřizovatelů zejména mateřských škol a 1. stupňů základních škol.
- Motivuje ke **spolupráci obcí** při zřizování a provozu škol.

Příklady rozdělení prostředků kraje

(měsíce 09-12)

Kraj	Název kraje	NIV NPZ + ONIV 2024	RUD přepočet 2025	Rozdíl abs	Rozdíl rel
CZ010	Hl. m. Praha	380,813,996	434,810,043	53,996,047	14.18%
CZ020	Středočeský kraj	316,687,469	352,453,303	35,765,834	11.29%
CZ031	Jihočeský kraj	228,948,074	251,240,308	22,292,234	9.74%
CZ032	Plzeňský kraj	186,180,428	211,538,536	25,358,108	13.62%
CZ041	Karlovarský kraj	78,757,343	89,852,703	11,095,360	14.09%
CZ042	Ústecký kraj	238,807,372	277,454,381	38,647,009	16.18%
CZ051	Liberecký kraj	123,770,598	135,045,211	11,274,613	9.11%
CZ052	Královéhradecký kraj	181,348,328	194,622,428	13,274,100	7.32%
CZ053	Pardubický kraj	176,089,947	182,797,361	6,707,414	3.81%
CZ063	Kraj Vysočina	141,412,759	153,118,039	11,705,280	8.28%
CZ064	Jihomoravský kraj	334,797,355	379,081,806	44,284,451	13.23%
CZ071	Olomoucký kraj	214,329,991	229,978,518	15,648,527	7.30%
CZ072	Zlínský kraj	186,818,593	195,333,405	8,514,812	4.56%
CZ080	Moravskoslezský kraj	326,790,879	354,573,956	27,783,077	8.50%
Celkem		3,115,553,132	3,441,899,998	326,346,866	10.47%

Příklady rozdělení prostředků obce

(měsíce 09-12)

Název kraje	Název obce	Zřizovatel	Státní rozpočet + RUD 09-12/2024	RUD 09-12/2025	Rozdíl abs	Rozdíl rel
Olomoucký kraj	Rapotín	DSO	3 124 803	7 594 071	4 469 268	143,03%
Středočeský kraj	Kněžves	obec	3 167 749	1 537 787	-1 629 962	-51,45%
Středočeský kraj	Všestary	obec	571 326	1 340 571	769 245	134,64%
Středočeský kraj	Kladno	obec	120 918 699	128 220 475	7 301 776	6,04%

Webová aplikace s rozdělením prostředků po krajích a obcích

<https://statis.msmt.gov.cz/nepedagogove>

Koeficienty zohledňující typy zařízení

- Objektivní rozdíly ve finanční náročnosti nepedagogické práce a provozu budou řešeny systémem koeficientů/vah.
- Doplnění „školského RUD“ o systém koeficientů/vah se navrhuje následovně:
 - **koeficient 2** – dítě ve speciální třídě/škole MŠ a přípravném stupni ZŠ speciální
 - **koeficient 2** – žáka ve speciální třídě/škole ZŠ a SŠ a žáka a studenta v internátu a domově mládeže
 - **koeficient 9** – dítě v dětském domově
 - **koeficient 0,1** – žák ZUŠ nebo dítě, žák, student v pravidelné činnosti SVČ
 - **koeficient 1,2** – na dítě MŠ a žáka svazkové základní školy
- **Nově se do RUD zahrne i financování nepedagogické práce ve svazkových školách,** přičemž výnos půjde za obcí, v níž má daná svazková škola sídlo.

Příležitosti pro všechny aktéry

Stát

- Dosáhne zodpovědnějšího využívání veřejných prostředků.

Kraje a obce

- Posílení autonomie v souladu se zásadou subsidiarity, lepší zohlednění specifických místních podmínek.

Ředitelé škol a školských zařízení

- Větší prostor věnovat se pedagogickému vedení školy za předpokladu centralizace některých činností ze strany zřizovatele.

Učitelé, další pedagogičtí pracovníci

- Na platy pedagogických pracovníků zůstane školám a školským zařízením celý objem prostředků ze státního rozpočtu.
- Dotace ze státního rozpočtu na platy pedagogů už nebude využívána na nepedagogickou práci.

Nepedagogičtí pracovníci

- Zdroje pro jejich financování budou (na rozdíl od státního rozpočtu) automaticky valorizovány s růstem daňových výnosů.

Legislativní řešení

Zákon o RUD

- Navýší podíl obcí a krajů.

Školský zákon

- Zpřesní odpovědnost zřizovatelů, zvýší jejich odpovědnost za zajištění školního stravování.
- Přenese odpovědnost za zajišťování výdajů na nepedagogickou práci a ostatní neinvestiční výdaje na zřizovatele (kraje a obce).

Nařízení vlády

- Nastaví přerozdělení navýšeného výnosu mezi jednotlivé obce a jednotlivé kraje.

Harmonogram

- **17. 1. 2025** předložen pozměňovací návrh k novele školského zákona upravující zákon o RUD a školský zákon
- **30. 1. 2025** dokončení návrhu nařízení vlády
- **únor – duben** dokončení legislativního procesu, komunikační kampaň
- **duben/květen** novelizovaný školský zákon a zákon o RUD vstoupí v platnost
- **květen/červen** nové nařízení vlády vstoupí v platnost
- **od června 2025** obce a kraje provádějí příslušná rozpočtová opatření
- **1. 9. 2025** účinnost změny

Často kladené otázky a rozšířené omyly

Bude odměňování nepedagogických pracovníků nadále vycházet ze současných platových tabulek?

- **ANO**, nepedagogičtí pracovníci budou stále odměňováni v souladu s nařízením vlády č. 341/2017 Sb. (Příloha č. 1).

Bude se změnou financování měnit i pracovněprávní zařazení nepedagogických pracovníků?

- **NE**, změna financování sama o sobě žádnou úpravu v zařazení nepedagogických pracovníků nevynucuje.
- Nepedagogičtí pracovníci mohou být nadále zaměstnanci škol a školských zařízení.

Často kladené otázky a rozšířené omyly

Budou mít kraje a obce prostředky na financování nepedagogických pracovníků?

- **ANO**, zřizovatelům bude odpovídajícím způsobem navýšen rozpočet prostřednictvím RUD. Celkově se pro období od 1. 9. do 31. 12. 2025 jedná o navýšení o **11 mld. Kč**.

Mají obce a kraje již teď do návrhu svých rozpočtů na rok 2025 zapracovávat výdaje na nepedagogické pracovníky?

- **NE**, zákonná povinnost zatím zřizovatelům nevznikla. K navýšení rozpočtů by měli využít mechanismus rozpočtového opatření v průběhu roku 2025.

Nedoplatí na navýšení školského kritéria RUD ty obce, které nezřizují žádnou školu?

- **NE**, obcím, které školy nezřizují, nebude daňový výnos krácen.